

Maica Domnului în sărbătoarea Bunei Vestiri*

Pr. Dragoș BUTA

„Astăzi este începutul mântuirii noastre și arătarea tainei celei din veac. Fiul lui Dumnezeu, fiu al Fecioarei se face și Gavriil harul îl binevestește. Pentru aceasta și noi, împreună cu dânsul, Născătoarei de Dumnezeu să-i strigăm: Bucură-te cea plină de har, Domnul este cu tine!”

Troparul Praznicului Bunei Vestiri

Întruparea Fiului lui Dumnezeu a fost pregătită pe căi diferite, convergând toate spre un moment al istoriei, „plinirea vremii” (Galateni 4, 4), când s-a reușit întâlnirea dintre cer și pământ. Pentru a-l mântui pe om din robia păcatului strămoșesc și a-l readuce la comuniunea cu divinitatea, Dumnezeu Însuși trebuia să vină în maximă apropiere de el, să-i descopere tainele dumnezeiești și să-l îmbrățișeze cu iubirea Sa nesfârșită. Acest lucru a fost posibil prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu, eveniment care constituie fundamentul, miezul sărbătorii Bunei Vestiri.

Buna Vestire este numită *Sărbătoarea rădăcinii*, deoarece este începutul iconomiei mântuirii care duce astfel la *rădăcina mariologică*, mariologia apărând ca parte organică a hristologiei¹. Mesajului ceresc al Bunei Vestiri, căruia Fecioara Maria i-a răspuns cu sfințenia ascultării și a conștiinței ei libere, Biserica i-a adus un omagiu unic prin praznicul zilei în care Sfântul Arhanghel Gavriil a vestit-o că va naște pe Mesia (Luca 1, 26-38)².

La început acest praznic a fost închinat Domnului sub numele *Sărbătoarea Zămislirii Domnului*, anunțând planul divin al mântuirii întregului neam omenesc precum și consimțământul Fecioarei Maria de a împlini voia lui Dumnezeu („Fie mie după cuvântul Tău” – Luca 1, 38)³.

* Lucrare prezentată la cursurile de Studii aprofundate în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă „Dimitrie Stăniloae”, Iași, 2003.

¹ Paul Evdochimov, *Arta icoanei. O teologie a frumuseții*, traducere de Grigore Moga și Petre Moga, Editura Meridiane, București, 1993.

² Livius Ioan Jebeleanu, *Maica Domnului în evlavia credincioșilor ortodocși*, în „Mitropolia Banatului”, nr. 3, p. 37.

³ *Ibidem*.

Buna Vestire (*Ziua salutării, Blagoveștenie*) se serbează în fiecare an pe 25 martie.

În Răsărit, data sărbătorii a fost generalizată încă din prima jumătate a sec. al V-lea, respectiv de la Sinodul VI ecumenic, când Preasfânta Fecioară a fost supranumită „Născătoare de Dumnezeu”, termenul intrând în circulația oficială a Bisericii creștine.

În Apus, sărbătoarea a fost introdusă de Papa Leon al II-lea (681-683), dar data praznicului a fost generalizată în sec. al XI-lea⁴.

Această sărbătoare ne aduce tuturor bunele vestiri prin zămislirea Cuvântului lui Dumnezeu, prin negrăita bucurie a Maicii Sale, prin recrearea întregului cosmos și prin mântuirea neamului omenesc⁵. De aceea, ea este considerată *începutul căpătâului tuturor praznicelor*⁶. Acest lucru este reflectat și în Canonul Bunei Vestiri care a fost alcătuit după literele alfabetului. Căci după cum cele 24 de litere ale alfabetului grecesc sunt începutul celorlalte semne grafice, tot așa și Buna Vestire este începătura celorlalte sărbători⁷. Grigore al Neocezareii, în introducerea *Cuvântului* său la Buna Vestire, spune: „Datori suntem a-I aduce lui Dumnezeu ca jertfe praznicele și toate cântările, însă dintre toate, prima se cuvine a fi adusă Bunei Vestiri căci s-a făcut început al tuturor bunătăților prin întru tot lăudata iconomie a Mântuitorului”⁸. „După cum rădăcina unui pom este cauză și a tulpinii și a frunzelor și a ramurilor dar și a fructelor și a roadelor și nimic din toate acestea nu se pot arăta fără rădăcină, tot așa fără sărbătoarea aceasta, nici una din cele ce urmează nu se pot manifesta”⁹.

Data fiind importanța sărbătorii, Biserica o cinstește și printr-o slujbă premergătoare – *Înainteprăznuirea* – și prin una care urmează – *Odovania Praznicului*.

Buna Vestire este, așadar, o sărbătoare a bucuriei. Înainte de căderea în păcat, protopărinții noștri se bucurau în rai cu o bucurie de negrăit. Din momentul în care ei au păcătuit, acea bucurie de negrăit nu s-a mai întors în lume până când îngerul aduce Sfintei Fecioare vestea cea bună. Dar bucuria care s-a dat Născătoarei de Dumnezeu este neconținută și universală, este de negrăit, ba mai mult, chiar dincolo de cugetarea omenească, căci după cum durerea lumii era nemăsurată, tot așa se cuvenea să fie și bucuria. De aceea Canonul Bunei Vestiri cântă: „Ascultă fiică glasul de bucurie al îngerului că îți vestește bucurie de negrăit” (*Cântarea I*).

Evenimentul Bunei Vestiri este evenimentul crucial al penetrației divinului în uman. Acesta este descris în Canonul Bunei Vestiri, care, la fel ca întreaga imnologie consacrată Sfintei Fecioare, sintetizează doctrina scripturistică,

⁴Livius Ioan Jebeleanu, *art. cit.*, p. 37.

⁵ Monah Teoclit Dionisiatul, *Maica Domnului în teologia și iconografia Sfinților Părinți*, Editura Bizantină, București, p. 149.

⁶*Ibidem*.

⁷*Ibidem*.

⁸*Ibidem*.

⁹*Ibidem*, p. 152.

teologică, dogmatică, patristică a sfințelor sinoade despre Născătoarea de Dumnezeu. Canonul înaintea sub forma dialogului între înger și Fecioară, pe baza Evangheliei de la Luca 1, 26-38. Sfântul Evanghelist spune că, în luna a șasea, arhanghelul Gavriil a fost trimis de Dumnezeu în cetatea Nazaretului la o fecioară cu numele Maria pentru a-i aduce vestea cea minunată. Sfântul Maxim Mărturisitorul precizează că era a șasea lună de la zămisirea Sfântului Ioan Botezătorul, dar după calendar era luna întâi, când Dumnezeu a zidit lumea întreagă, ca să ne învețe că acum înnoiește din nou lumea învechită. Era întâia zi a săptămânii, care este duminica, zi în care a nimicit întunericul dintâi și a zidit lumina întâi născută, zi în care a avut loc slăvita Înviere din mormânt a Împăratului și Fiului Său și în același timp învierea firii noastre; și nu era doar ziua întâi, dar era și ceasul întâi, după cuvântul psalmistului: „O va ajuta Dumnezeu dis-de-dimineată” (Psalmul 45, 5)¹⁰.

Cuvintele îngerului către ea au fost pline de taină: „Bucură-te, ceea ce ești plină de har” (Luca 1, 28). Îngerul i-a spus „Bucură-te”, într-o formă smerită, pentru că știa că va fi Maica Împăratului cerului și al pământului. Cinstirea ei începe acum și începe prin îngeri. A numit-o „plină de har” deoarece ea era pregătită să fie locuința Mântuitorului Iisus Hristos. Ea a fost sfințită printr-o pregătire specială nu în pustie ci în templu, iar templul îl prefigura pe Hristos. Ea s-a pregătit prin post, rugăciune și muncă în templul din Ierusalim pentru a deveni „templu viu pentru Hristos”¹¹.

Canonul Odovaniai praznicului Bunei Vestiri o numește pe Fecioara Maria „Biserica a sfințeniei” care, preacurată fiind, a zămislit pe Dumnezeu Cel Preasfânt. Maria a îndeplinit cerințele maxime ale unei purități umane care s-o învrednicească de a primi în trupul său pe Logosul divin¹².

Imnografia a recurs la felurite imagini și figuri de stil ca să exprime adecvat frumusețea și puritatea sufletului dar și a trupului său: „Ca pe un trandafir curat din văi, ca pe un crin cu bun miros, cunoscându-te pe tine Făcătorul nostru, Domnul a iubit acum frumusețea ta, curată, și vrea să Se întrupeze din sângele tău, ca să îndepărteze prin bunătate rădăcina înșelăciunii” (*Cântarea a VIII-a*, de la Utrenia Înainteprăznuirii Bunei Vestiri).

„Binecuvântată ești tu între femei”, continuă îngerul, adică Fecioara Maria este mai cinstită decât toate femeile și prin ea femeile au fost făcute vrednice de binecuvântare. Auzind spusele îngerului, Fecioara Maria s-a tulburat, însă nu la vederea îngerului, căci era obișnuită de nenumărate ori să îl vadă atunci când îi aducea hrană în templu, ci din pricina cuvintelor lui¹³. Îngerul i s-a închinat, iar ea, care nu avea rang sau funcție, cugeta: „Ce fel de închinăciune poate fi

¹⁰ Epifanie Monahul, Simion Metafrastul, Maxim Mărturisitorul, *Trei vieți bizantine ale Maicii Domnului*, traducere și postfață de Diac. Ioan I. Ică Jr., Editura Deisis, Sibiu, 2001.

¹¹ I.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, *Curs de dogmatică* la Studii aprofundate, Iași, 2002-2003.

¹² N.C. Buzescu, *Teotokos și Hristologie în canoanele, stihirile, dogmaticile și troparele Octoiului Mare*, în „Ortodoxia”, nr. 1, 1977, p. 21.

¹³ Epifanie Monahul, Simeon Metafrastul, Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, p. 94.

aceasta?”. La modestia ei, închinarea nu poate să aibă nici o explicație, fapt ce dovedește o smerenie deosebită¹⁴. „Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu” (Luca 1, 30), îi spune îngerul. Teama e un fior al misterului. Întâlnirea cu divinul creează întotdeauna o teamă. La Învierea Domnului îngerii spun același lucru femeilor mironosițe: „Nu vă temeți”¹⁵.

În continuare, arhanghelul îi descoperă taina cea mare: „Iată vei lua în pântece și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt. Se va chema și Domnul Dumnezeu. Îi va da Lui tronul lui David, părintele Său. Și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea sfârșit” (Luca 1, 31-33). Prin aceste cuvinte îngerul explică identitatea Fiului ca fiind a doua Persoană a Sfintei Treimi și că va fi împărat, dar nu din lumea aceasta, ci Împărat veșnic¹⁶. Răspunsul Mariei la vestea nașterii Fiului este: „Cum va fi aceasta de vreme ce eu nu știu de bărbat?”, întrebare care se referă la modul de împlinire a cuvântului venit din cer și nu la posibilitatea de împlinire a lui¹⁷. „Grija ei, spune Sfântul Maxim Mărturisitorul, a fost să nu se lipsească de fecioria ce domnea în inima sa și să rămână în feciorie până la sfârșit”¹⁸. Acea care s-a fâgăduit purerea fecioară lui Dumnezeu și nu voia să știe de bărbat în toate zilele vieții sale aude vestea înfricoșată pentru ea: va naște. Vestea aceasta neașteptată acoperă în primul moment de surpriză cealaltă veste și mai minunată: Întruparea Fiului lui Dumnezeu care va lua în stăpânire tronul lui David¹⁹. Această frământare a Sfintei Fecioare este oglindită și în cântările Canonului Bunei Vestiri: „Fă-mi cunoscută îngere, puterea graiurilor tale!... Spune-mi mai limpede cum voi zămisli fiind fecioară curată?” (*Cântarea I*). Îngerul dă îndată răspuns și liniștire acestei nedumeriri: „Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema” (Luca 1, 35). Spre confirmarea acestor fâgăduințe și adevărarea lor, îngerul dă pilda Elisabetei, rudenia Preacuratei Fecioare, care și ea va naște la adânci bătrâneți un fiu, adăugând că „la Dumnezeu nimic nu este cu neputință” (Luca 1, 37). Pogorârea Duhului Sfânt peste Fecioara Maria urmată de zămislirea Fiului lui Dumnezeu poate fi considerată prima epicleză, a doua având loc la Cincizecime când s-a întemeiat în chip văzut Biserica – Trupul lui Hristos, iar a treia la fiecare Sfântă Liturghie, când Duhul Sfânt transformă darurile de pâine și vin în Trupul și Sângele lui Hristos²⁰. Faptul că ea va fi umbrată de Puterea Celui Preaînalt arată prezența activă a lui Dumnezeu-Tatăl în acest act. În taina Întrupării toate cele

¹⁴ I.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, *curs cit.*

¹⁵ *Ibidem.*

¹⁶ *Ibidem.*

¹⁷ Alexis Kniazev, *Maica Domnului în Biserica Ortodoxă*, traducere din franceză de Lucreția Maria Vasilescu, Editura Humanitas, București, 1998, p. 64.

¹⁸ Epifanie Monahul, Simion Metafrastul, Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, p. 94.

¹⁹ Pr. Prof. Petru Rezuș, *Mariologia Ortodoxă*, în „Ortodoxia”, nr. 4, 1950, p. 527.

²⁰ I.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, *curs cit.*

trei Persoane ale Sfintei Treimi sunt prezente, dar numai Fiul Se întrupează²¹. La Întrupare se arată acțiunea și nu modul în care are loc, care este de neînțeles: „Cum voi fi Maica Ziditorului meu?” întrebă Fecioara, iar îngerul îi răspunde că „unde voiește Dumnezeu ușor se săvârșesc chiar și lucrurile cele mai minunate” (*Canonul Praznicului, Cântarea I*).

Întruparea Mântuitorului este începutul refacerii fiilor oamenilor: „Marele voievod al puterilor cerești a fost trimis de Dumnezeu către curata Fecioară să-i binevestească minunea cea neobișnuită și nespūsă, că Dumnezeu se va face din ea prunc, ca om, fără sămânță, ca să zidească din nou tot neamul omenesc. Popoarelor vestiți înnoirea lumii!” (*Luminânda Praznicului Bunei Vestiri*). După cum Sfânta Treime l-a zidit pe omul cel dintâi, pe Adam din Adaman (adică din pământul feciorelnic), tot așa l-a zidit și pe noul Adam din pământul Fecioară, adică din pântecul fecioresc al Născătoarei de Dumnezeu, și prin aceasta a săvârșit rezidirea lui Adam cel stricacios²².

Sfântul Grigorie de Nyssa, prăznuind Buna Vestire, teologhisește: „A știut ce lucrează Duhul Sfânt; a știut Fiul că își găsește locaș duhovnicesc. A știut Tatăl Întruparea Celui Unuia Născut... la fel ca la zidirea primului om și la rezidirea lui S-a arătat Sfânta Treime”²³.

„Dar la Întruparea Cuvântului nu a fost numai lucrarea Tatălui, a Puterii Sale și a Duhului Său, ci și lucrarea voinței și credinței Fecioarei. Fără încuviințarea celei Preacurate, în lipsa credinței sale, acest plan dumnezeiesc nu s-ar fi putut înlăptui ca și în cazul în care nu ar fi luat parte Cele trei Persoane divine. Așa cum a vrut să se întrupeze la fel a vrut să fie născut de Mama Sa de bunăvoie prin deplina ei încuviințare²⁴.

Fiat-ului Creatorului îi răspunde *fiat*-ul creaturii: „Iată roaba Domnului” (Luca 1, 38). Prin Arhanghelul Gavriil Dumnezeu adresează o întrebare libertății omului: dorește într-adevăr să fie mântuit și să-L primească pe Mântuitorul?²⁵.

Acceptarea Fecioarei prin cuvântul „Fie” este o prefigurare a acceptării jertfei pe cruce de către Mântuitorul Iisus Hristos. Cuvântul ei ultim este acordul cu cuvântul lui Dumnezeu. Mulți teologi consideră că Buna Vestire este evenimentul care a însemnat pentru Maria momentul curățirii complete făptuită de Sfântul Duh pogorât asupra ei. În momentul Bunei Vestiri, Maria a fost curățită nu numai de păcat dar și de posibilitatea de a păcătui, în timp ce devenea Maica Domnului. Înaintea Bunei Vestiri, în libertate, ar fi putut să refuze să devină Maica Mesiei, să refuze planul lui Dumnezeu și să nu se supună Creatorului și Mântuitorului ei. Dimpotrivă, ea a ales ascultarea și din această cauză ea a fost întărită de har; ea a trecut de la *posse non peccare*, stare de fapt, la *non posse peccare* care venea prin har. Astfel harul maternității divine i-a fost dat în același timp cu maternitatea divină însăși²⁶.

²¹ *Ibidem*.

²² Monah Teoclit Dionisiatul, *op. cit.*, p. 170.

²³ *Ibidem*.

²⁴ *Omilie la Buna Vestire*, la P. Evdochimov, *op. cit.*, p. 220.

²⁵ P. Evdochimov, *op. cit.*, p. 220.

²⁶ Alexis Kniazev, *op. cit.*, p. 116.

Faptele extraordinare care s-au petrecut la Buna Vestire Fecioara Maria nu le putea ține ascunse de Elisabeta, rudenia ei, de vreme ce și ea, după spusele îngerului, experimenta o minune dumnezeiască, purtând în pântece un fiu, chiar dacă era înaintată în vârstă. La salutul Fecioarei, pruncul pe care-l purta în pântece Elisabeta, adică Sfântul Ioan Botezătorul, a simțit prezența Fiului lui Dumnezeu dinăuntru Fecioarei și de bucurie a săltat. Iar Elisabeta s-a umplut de Duhul Sfânt și a fericit-o pe Fecioara Maria numind-o „binecuvântată între femei”, al cărei rod este binecuvântat, și „Maică a Domnului”, fericită pentru că a crezut cele spuse ei de la Domnul. Astfel, Maica Domnului este paradigma credinței. Maica Domnului își exteriorizează sentimentele într-o minunată cântare de laudă și de mulțumire lui Dumnezeu: „Mărește suflete al meu pe Domnul și s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mântuitorul meu, că a căutat spre smerenia roabei Sale. Că, iată, de acum mă vor ferici toate neamurile. Că mi-a făcut mie mărime Cel Puternic și sfânt este numele Lui” (Luca 1, 46-49). Din aceste cuvinte înțelegem smerenia ascultării și curajul dreptății care o caracterizează pe Maica Domnului. Smerenia ei este o anticipare a chenozei Mântuitorului.

Prin cuvintele „de acum mă vor ferici toate neamurile”, Maica Domnului, în calitate de icoană a Bisericii, continuă duhul profetilor și prevestește cultul ei. Acest cult însă nu pornește din dorința ei, ci a fost inițiat de îngeri prin Arhanghelul Gavriil și este justificat de Dumnezeu, pornit din voia Lui²⁷. Maica Domnului nu se destabilizează din smerenia ei, ci rămâne în smerenie, iar cultul ei întărește această smerenie, teama ei față de Dumnezeu.

Prin smerenie, credință și ascultare, Fecioara Maria marchează începutul mântuirii. După Sfântul Irineu, „planul mântuirii constă dintr-o reluare de la origine a ceea ce trebuia să aibă loc, dar care a fost biruit de păcat; o regenerare de la cap, o *recapitulatio* în Hristos. Rezultă din această restaurare radicală că fiecare element afectat prin cădere este înnoit de la rădăcină. Într-adevăr, Hristos reia locul lui Adam, Crucea ia locul pomului căderii, iar Maria ia locul Evei”²⁸. Vechiul Adam a greșit: păcatul lui a antrenat omenirea în cădere (Facere 3, 1; I Corinteni 15, 22). Dumnezeu Și-a reluat planurile referitor la omenire în Noul Adam, Hristos (Romani 5, 14; I Corinteni 15, 45), prin care oamenii sunt puși direct în legătură cu Dumnezeu. La fel, Eva, prima femeie creată ca ajutor pentru Adam (Facere 2, 18), a greșit (Facere 3, 6). Dumnezeu a făcut însă să se nască o Nouă Evă, Maria, care prin ascultarea și credința ei (Luca 1, 34, 38-45) a fost ajutorul Noului Adam, acceptând să-i fie Maică, făcând astfel efective Întruparea Cuvântului divin și Răscumpărarea²⁹. Maria, Noua Evă, personifică Biserica în calitate de Maică a celor vii (Facere 3, 20), adică a celor răscumpărați, uniți cu Tatăl prin Cel care este Viața cea adevărată și prin Duhul Vieții³⁰. „Eva, prin boala neascultării, a adus în lume blestemul; iar tu, Fecioară de Dumnezeu Născătoare, prin Odrasla sarcinii tale ai înflorit lumii binecuvântare. Pentru aceasta te mărim”,

²⁷ I.P.S. Daniel, Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, *curs cit.*

²⁸ Alexis Kniazev, *op. cit.*, p. 56.

²⁹ *Ibidem*, p. 160.

³⁰ *Ibidem*.

spune *Irmosul Cântării a 9-a*, din Canonul Bunei Vestiri. „Eva a cules ca rod moartea care lucrează pierzarea; iar din tine va răsădi Rodul cel solitor de nemurire, Hristos, îndulcirea noastră, Stăpână. Pe Care laudându-L pe tine te mărim.”

Prin bunăvoirea Arhanghelului Gavriil planul din veci al iconomiei divine a fost dezvăluit și a intrat în istorie, legătura ontologică dintre divinitate și umanitate făcându-se prin Sfânta Fecioară Maria³¹.

Mesajul plin de taină al arhanghelului era în același timp și o grandioasă și pozitivă împlinire: plinirea Legii și a proorociilor³². „Trâmbițele proorociilor s-au învrednicit a vedea de departe adâncimea tainei Preacurată, a cărei slugă sunt eu...”, îi spune îngerul Fecioarei în *Cântarea a 4-a* a Canonului Odovaniai Praznicului Bunei Vestiri. Și iarăși: „Minunează-te Preacurată căci minunat lucru este și minunea care se face cu tine. Că tu singură vei primi în pântece pe Împăratul tuturor întrupându-Se. Și pe tine te-au închipuit grăirile și vorbirile cele ascunse ale proorociilor și preînchipuirile Legii” (*Irmosul Cântării a 5-a* din Canonul Bunei Vestiri). Maternitatea divină a Mariei a fost prefigurată în mai multe rânduri în Vechiul Testament. Mai multe texte veterotestamentare apar ca prefigurări despre Buna Vestire și despre vizita Maicii Domnului făcută Elisabetei, pe care Evanghelistul Luca le consideră împlinite în maternitatea Mariei³³. Astfel proorocirea făcută de Sofonie fiicei Sionului poate fi pusă în paralel cu relatările din Evanghelia de la Luca, cap. I³⁴.

Sofonie 3, 14-17

Bucură-te...
Domnul, Împăratul lui Israel, este în mijlocul tău...
Domnul Dumnezeu tău este în
mijlocul tău ca un izbăvitor puternic.

Luca 1, 28-33

Bucură-te...
Domnul este cu tine...
Vei lua în pântece...

Isus... va împărăți... și împărăția Lui nu va avea sfârșit.

De asemenea, proorocia făcută de Natan lui David își găsește împlinirea în relatarea Bunei Vestiri³⁵.

II Regi 7, 12-16

Iată Domnul îți vestește
că-ți va întări casa...

³¹ N.C. Buzescu, *art. cit.*, p. 20.

³² *Ibidem*.

³³ Alexis Kniazev, *op. cit.*, p. 41.

³⁴ *Ibidem*, p. 42.

³⁵ *Ibidem*, p. 43.

*voi ridica după tine pe urmașul tău,
care va răsări din coapsele tale și
voi întări stăpânirea sa...
Eu voi fi acelaia tată, iar el Îmi va fi fiu...
Casa ta va fi neclintită, regatul tău va rămâne veșnic înaintea ta și tronul tău
va sta în veci.*

Luca 1, 32-33

*Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt Se va chema și Domnul Dumnezeu
Îi va da Lui tronul lui David, părintele Său.*

Și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea sfârșit.

Tema norului, manifestare sensibilă a prezenței lui Dumnezeu în mijlocul
poporului lui Israel, apare și în relatarea Bunei Vestiri³⁶.

Ieșirea 40, 34

*Atunci un nor a acoperit cortul adunării
și locașul s-a umplut de slava
lui Dumnezeu.*

Luca 1, 35

*Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și
puterea Celui Preaînalt te va umbri;
pentru aceea și Sfântul care Se va naște
din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema.*

„Bucură-te nor ușor; Bucură-te Biserică...”, cântă *Luminânda* Praznicului
Bunei Vestiri. „Cel ce șade în slavă, pe scaunul dumnezeirii, pe norul cel ușor a
venit Iisus Cel cu totul dumnezeiesc, din Preacurata Fecioară, și a mântuit pe cei
ce strigă: Slavă puterii Tale Doamne” (*Irmosul Cântării a 4-a* din Canonul Bunei
Vestiri).

Și imaginea chivotului, loc unde prezența lui Dumnezeu în Israel se mani-
festă în mod deosebit, apare efectiv printre rânduri în relatarea Sfântului Luca³⁷.

Aducerea chivotului (II Regi 6)

1. Faptele:

Aducerea chivotului (II Regi 6, 5)

Strigătul poporului
Bucuria lui David

³⁶ *Ibidem.*

³⁷ Alexis Kniazev, *op. cit.*, p. 44.

2. Versetele:

v. 9: „Cum va intra chivotul Domnului la mine?”

v. 11: Chivotul Domnului a rămas trei luni în casă.

Urcarea Mariei la munte (Luca 1, 39)

Strigătul Elisabetei

Bucuria lui Ioan Botezătorul în pântecul mamei sale

v. 43: „De unde mie aceasta, ca să vină la mine Maica Domnului meu?”

v. 56: Și a rămas Maria împreună cu Elisabeta ca la trei luni.

Tot ceea ce semnifică prezența lui Dumnezeu în Vechiul Testament purta oarecum pecetea venirii lui Hristos. De aceea, Sfânta Fecioară, care L-a purtat în pântec și L-a născut pe Dumnezeu, este preaslăvită astfel: „Bucură-te locașul lui Dumnezeu Cuvântul... Bucură-te Chivot poleit cu Duhul...” (*Acatistul Bunei Vestiri*). „Chivotul înțelegător pe care Dătătorul de Lege cel adevărat, iubindu-te va să se sălășluiască întru tine, umple-te de veselie, căci prin tine va să înnoiască pe cei stricați” (*Irmosul Cântării a 7-a* din Canonul Înainteprăznuirii Bunei Vestiri).

Tema primordială a cultului Născătoarei de Dumnezeu este cea a Nașterii Mântuitorului din Fecioară. Aceasta constituie și nucleul proorociei lui Isaia³⁸, care a fost întotdeauna înțeleasă ca mesianică. „Preamare între profeti Isaia, veselește-te! Căci Fecioara despre care ai grăit mai înainte, zămislește în pântec pe Îngerul Sfatului celui mare”, spune *Cântarea a 5-a* din Canonul Înainteprăznuirii Bunei Vestiri.

Fecioara, și mai ales fecioria după naștere, este un fapt misterios cu multe fațete prefigurative în Vechiul Testament, puse în lumină de imnologia închinată Sfintei Fecioare³⁹.

„Rugul cel ce primind flacăra a rămas nears a arătat adâncul tainei celei cu privire la tine, ceea ce ești plină de har și nu știi de nuntă. Că după naștere vei rămâne Curată, pururea fecioară” (*Irmosul Cântării a 4-a* a Canonului Praznicului). Astfel, rugul arătat lui Moise pe Muntele Sinai (Ieșire 13, 3), care ardea și nu se mistuia, adică nu suferea vreo alterare sau transformare, prefigurează taina pururea fecioriei Maicii Domnului. Modul tainic al Nașterii Mântuitorului din Fecioară cu nealterarea fecioriei Maicii Domnului este comparat în cântările slujbei Bunei Vestiri cu ploaia care cade pe lână și picăturile care cad pe pământ (răspunsul îngerului în *Cântarea a 4-a* a Canonului Bunei Vestiri), făcând aluzie la Psalmul 71, 7.

³⁸ N.C. Buzescu, *art. cit.*, p. 24.

³⁹ *Ibidem*.

Ca Taina Întrupării și nesticăciunii fecioriei Maicii Domnului să fie mai ușor de înțeles, în cântările slujbei Bunei Vestiri s-au folosit imagini veterotestamentare semnificative pentru acest mister dumnezeiesc. Astfel, Sfânta Fecioară este numită „ușă” (Iezechiel cap. 44) prin care a intrat și a ieșit numai Dumnezeu, „munte” (Daniel 2, 34) din care se va tăia „Piatra cea din capul unghiului” (I Corinteni 10, 4), „Carte dumnezeiască” în care s-a scris Cuvântul lui Dumnezeu, „Scară” ca ceea ce a unit cerul cu pământul prin nașterea sa. Denumirea de „Scară” provine de la scara văzută de Iacov în vis pe care urcau și coborau îngerii lui Dumnezeu (Facere 28, 10-17). În interpretarea Sfinților Părinți, scara lui Iacov este podul aruncat între cer și pământ, adică Întruparea Cuvântului. De aceea, în cadrul slujbei Vecerniei Bunei Vestiri, prima paremie relatează tocmai acest episod din Vechiul Testament.

Prin Întrupare, Iisus se face ca unul dintre oameni, iar Sfânta Fecioară Maria este mama Sa. Dacă El recapitulează pe toți oamenii, atunci Maica Domnului este mama tuturor. Ea devine, astfel, mama acestei umanități care s-a unit cu Dumnezeu în Iisus. Aceasta înseamnă pentru credincioși mijlocirea ei la Fiul său. În urma operei mântuitoare a Fiului lui Dumnezeu, răscumpărării au devenit copiii lui Dumnezeu în Iisus și în Duhul Sfânt, iar Biserica a devenit noul popor al lui Dumnezeu. Prin maternitatea ei divină, Maica Domnului devine arhetipul și personificarea Bisericii, Trup al lui Hristos și Templu al Duhului Sfânt. Maternitatea ei față de creștini îi dă o slujire în Biserică: de a mijloci la Dumnezeu pentru cei pe care Fiul ei i-a încredințat⁴⁰. Mijlocirea ei este bineînțeles diferită de cea a lui Hristos. Ea mijlocește pe lângă Hristos. Ca rugătoare ea se arată a fi om, „ca mijlocitoare însă ea se arată a fi mai presus de omenire prin participarea la slava lui Dumnezeu. După cum spune Sfântul Grigore Palama, ea este la granița dintre creațiune și Creator”⁴¹. Maica Domnului e mai „plină de har” decât orice om, mai mult decât oricine ea este mai plină de energie dumnezeiască revărsată din umanitatea lui Hristos. Ea îl are pe Hristos mai mult în ea și din ea radiază fără de asemănare mai multă energie dumnezeiască decât din toți sfinții și cetele îngeresti⁴². Din Maica Domnului ne vine harul divin pe care ni-l mijlocește de la Dumnezeu, însă ea are și harul ei propriu. Aceasta reiese din cuvintele spuse de îngerul Gavriil la Buna Vestire: „Bucură-te cea plină de har, Domnul este cu tine” (Luca 1, 28) și din acest har ne împărtășește și nouă când o rugăm cu credință⁴³. „Astfel, ea dă de la ea credincioșilor daruri și har pe care le-a primit de la Dumnezeu: nu le-a creat ea, căci atunci ar fi Dumnezeu, ceea ce nimeni nu învață”⁴⁴. Harul pe care ea îl are este lucrarea lui Dumnezeu în ea și ea ni-l mijlocește pe Dumnezeu chiar și prin aceste daruri⁴⁵.

⁴⁰ Alexis Kniazev, *op. cit.* p. 72.

⁴¹ Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Maica Domnului ca mijlocitoare*, în „Ortodoxia”, nr. 1, 1952, p. 85.

⁴² Pr. Prof. Ioasaf Ganea, *Învățătura despre Maica Domnului*, în „Îndrumări pastorale”, p. 975.

⁴³ *Ibidem*, p. 976.

⁴⁴ *Ibidem*.

⁴⁵ Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *art. cit.*, p. 109.

Că Maica Domnului este rugătoare pentru toți creștinii și că este mijlocitoare este ceea ce consensul evlaviei creștine a consemnat în mulțimea de imne și invocații adresate Maicii Domnului. Ca și la celelalte slujbe închinare Maicii Domnului, la Sărbătoarea Bunei Vestiri, prin cântările Bisericii, Maica Domnului este lăudată pentru vrednicia ei și este rugată să-i ajute, să-i ocrotească pe cei ce îi aduc rugăciuni și lacrimi (*Luminânda Praznicului*), să-i slobozească din toate nevoile pe cei ce-i cântă: „Bucură-te mireasă pururea Fecioară” (*Podobia* glasului 8). În *Acatistul Bunei Vestiri*, Maica Domnului este lăudată ca fiind „dătătoarea darului cel dumnezeiesc, îndrăznirea celor muritori către Dumnezeu, împlânzirea Judecătorului cel Drept, îndreptătoarea înțelepciunii celor credincioși, tămăduirea trupurilor noastre, mântuirea sufletelor noastre, acoperământul lumii cel mai lat decât norul”.

Cu astfel de Maică și mijlocitoare la Mântuitorul Iisus Hristos, credincioșii sunt plini de nădejdea mântuirii și o cinstesc în mod deosebit pe cea pe care Dumnezeu Însuși a cinstit-o.

Dintre sărbătorile închinare Maicii Domnului, Buna Vestire este poate cea mai frumoasă și mai plină de bucurie, deoarece vestește zorile mântuirii neamului omenesc. Lăudând pe Dumnezeu care S-a Întrupat pentru mântuirea noastră, Biserica o laudă în frumoase cântări și pe cea care a făcut posibilă mântuirea, pe cea care a dus posibilitatea înnoirii firii omenesti, pe cea care, prin rugăciunile ei este „ajutătoarea celor ce cred, ocrotitoarea și apărătoarea celor necăjiți”. Mesajul sărbătorii este că, așa cum Fecioara Maria prin smerenie și ascultare s-a învrednicit să-L nască pe Fiul lui Dumnezeu cu trupul, credincioșii urmând pilda vieții ei și având-o ca ajutorătoare să se învrednicească să nască în sufletele lor pe Hristos prin har, cum spune Sf. Apostol Pavel: „Nu mai trăiesc eu ci Hristos trăiește în mine” (Galateni 2, 20)⁴⁶.

⁴⁶ Alexis Kniazev, *op. cit.*, p. 160.

The Mother of God in the feast of Annunciation

The study „Mother of God in the feast of Annunciation”, written by Fr. Dragos Buta presents the history, the theology and the main sources of inspiration in the liturgical hymns sung at this celebration in the Orthodox Church.

The feast of Annunciation could be considered to be „the beginning of our salvation” as we read in the worship of the Church. All the other events of the salvations come and flourish from this spring of blessing upon the humanity.

The theology of the feast affirms that the redemptive mission of Christ is based on human freedom. The words of the Virgin: „Here am I, the servant of the Lord; let it be with me according to your word” (Luke 1, 38) offers her humanity to be house of dwelling to God, the One that surpasses all the Heavens.

All the prophecies referring to this wonderful event are taken into account. The Holy Fathers of the Church have written many homilies about the Annunciation, emphasising this moment as a root of the Nativity of our Saviour Jesus Christ.